

Garolki (čas med oblici), in piri (svatbe ali ženitve) so v svojih časih od krajskih zagločani, torej naj bo tu od njih bolj obširna beseda. Odločil si se in mati izbereta snaho (žetinjor), in sin snola, ali hoče ali nehoče, z njo zadovoljen biti, a kolavno na njo nikoli pomislil ni. Tudi je mēnja v teh krajih jako v navadi: sinu, ki je komaj 8 let star, je že nevesta odločena za voljo sestre, ki je na udajo (za možiti), in do mogoč svojiga svaka sestro vzeti, kadar seka doraste, ako mu ona tudi všeč ne bo. Tudi se tudi večkrat pripete, da eden ali drugi izmed otrok, ko seka doraste, v pogodbo, ki je bila pred letni za-ujetojena, privoliti neče. — Ko so si tedaj starši snaho (žetinjor) izbrali, spremižeta sin in kdo izmed soprokov ali sosedov očeta snubit (ali prositi). Ko izjemnim (razprotnim) dovoljenji se svoj hčeri doto izprosi, ki obstoji navadno v naslednjih rečeh: vsačiga žita po 5 mernikov, 5 veder vina, 5 koz, 5 ovac, 1 krava in v denarji okoli 30 gold. Taka je bila do zdaj dota pri bogatih; Tade tudi tam so zdaj že na seč postobili in bogatim da svoji hčeri po 100 gold. in še seč. — Sprejem oblicam se začnejo garolki. V tem času zijajo na garočnike vse hudozne moči (mislim hudozne jeziki); torej jim se pogostna molitev in docto življenje priporočā. Ko garolki že h koncu gredo, se poda garočnik z goli inleovanimi prôci (svodaci) k garočnici (nevesti) na potrošanje (če kenda je v navadi) selej gočes. Kadar so gosti na bolji volji, stopi garočnik izza mize in se poda o sejo, kjer ga garočnica že čaka. Tu se pogovarjata od svojiga prihodnjiga stanja, in svoje sčee; in jo, ako je žalostna, blagi, in ji da na razstanki (per ločitvi) po 2 gold. v lep robec zavita v dar. Se seč sta sba očeta globoko žamisljena v pripravo za pir: Kdo do se od vseh plate na svatbo povabljen i. t. d.

Pirne (žemtniške) sege imajo nekaj evacig z raso-
dami starih Kiriljanov o piri. Da dan poroke garano,
prej ko se dan napoči, pridejo svaťe z mladoženjem
(ženinom) na nevestni dom streljaje in „Kraljeviča Mar-
tina“ popevaje. Pred hišo jih prišteeje kak prebrisau.
šalec, ki z njimi čale oganja, jih segaos (pfiffie) kaj sprasa
in modro odgovarja, kakor se o hiši poročati. Stopivši o
stanico se se seddejo za mizo, ampak so klopih. Mleda
polna orehov in lesnikov čaka pripravljen na mizi.
Dvocto (mlado) pripeljajo vsi vlaki iz katiga kota
ali kambe k mladoženju, ki na sred stanice stoji. Sta-
šina mu ob kratkim pové, de je zadnja toba izputi de-

2
kriške gostote (čevlje) in stopiti v družto mitj. Po končanem govoru ženin, oženje poteka obklado z ločniki, jih daje proti bratanc med stroke, ki se za sije prav jagmjo (puljo), in od dečakov na ta način odstopivši, poda nevesti desno roko, ki jo sklopljene (sklenjene) staršina z vinom naskrbi polije, rekoč: "Simenu sveta in sina in svetega duha", na to reko vsi drugi: "amen". To je hišna poroka. — Kde se vsedejo okoli mize porodu svoje časti: prvo mesto obzameeta ženin in nevesta na sredi med vojačico in vojačem, po tem prideta staršina in zastavnik (ki ga udero naši). Konec sedejo na desno stran neveste, ločene od moških, tako da nevesta mejo dela. Nevesta nima še gde nadeniga družiga kince na glavi, kakor partor. To se daniti začne, izpuste nevesto iz mize, ki da ostanu svatu poroki roko, in sadi kincit se za poroko. To je mlada (nevesta) s svilnimi, perci (paukeljci), ki z glave do pleč visijo, nakinčena, s partor na čelu in z leskajočo mono runcana, se vzdignejo svatje na svoje, streljajo in pojejo razne pesmi poroki gredé. Tu se ne sliši godba (muzika). Poljanci in le pojejo dva po dva, eden vodi, drugi prilaga. Med čem dvojica svestico izpoje, jo druga zapoje, in tako gre od prvega para do zadnjega. Če ima ženin več takih parov, bolj se imenita. Tu se svestko-ko-saške pesmi lazniga zapopadka pojejo, de se razlega krog in krog. Nevesta daje ljudem, ki ji na proti pridejo, beliga kruha iz žepa; za ta del dobi ročilo, de si se ji v novim stanu dobro godilo.

Po dokončani poroki (rekteci ostanejo do uraka v koprni), dokler svatovi polahkama gredé "Kraljica marta" popévajo, hiti vojačica z nevesto domov in to v hišo stopite, de vrata od njih plate čvrsto zaprejo; nevesti se o seji v tem času, če se na dom snoji, vsede na stolca y ali slet star dečih, ki se kolencic menjuje in ki na znanje daje željo, de si bilo prvo dete možniga spola, in tudi dobi za to opravilo od neveste vestaj. Po tem se nevesta za mizo vsede, je in pije do sitiga, dokler svatovi ni, de se potlej v njih družto boje jede in pija kaba (mca), čes, de malo pije in je, brez eno ročijo (deile) zagxeni krik pred vrati: "Dajte nam naše blago (živino):" Zastoj, de iz hiše odgovarja: "Tukaj ni nobeniga blaga." Kadar se je temu nadlegovanju nihakor več klaviti ne morejo, de vrata ne stojaj odprejo in stara baba, s gred kožuh napet obličena, izide med svate, poplese malo z zastavnikom in kel si pravo blago, jo pahne v suq, in beje osramotena v hišo. Gdaj iznova nastane krik: "Dajte nam naše

3
Blago: "Da to izide drugarica, pleše zopet z gostavnikom, in
su jo porokomčanine plesu pri sebi obdržijo. O' tistih se spije
gostilci: "So je naš blago, pa še mi pravo!" Gledaj se prikaže
nevesta na vrata, in, leskajoča se s svojim lepim kincem,
razposeli se ženocne (pričijoče), ki jo že tolikrat viditi
žele. Tukaj nima gostavnik nobenega opravila, temuč
ženin, ljubeznivo s nevesti stopivši, jo raje iz pod
lame peljme, in se s njo tikrat porokcu zaviti s tako
hitrostjo, da jo, ako je pravi junak, le na rokah nosi.
Gledaj nastane velika pravda med domačini in soati: ti
hočejo na več dni tam gostovj dobro piti in jesti; domači
ni pa se tega za se žale in smertne branijo. Po dolgem
pregovarjanju jim postje hišni oči svojo trudno voljo o
pisnu zapisemo (to je: tanjka in kot pladenj ali kila
prosta pogarča) iz hiše, in se prada starešinu. Ta stopi
od tal in čez svatam na glas privoljenje hišnega gospo-
darja, ki ga gvesto poslušajo: "Pisnu stoji (so njegove
besede), da imamo pravico vade (tukaj) tri dni in tri noči
mukle (gastovj) dobro piti in jesti." Da to vsi zadovoljni
zaključijo: "Pravo" to grejo v hišo, su pa pisnu (kila) ^{brezani-}
ca imenovano) raztega, in ga med otroke verže, ki se zgre-
mijo za kosce.

Ko ta prijo (nastop), s kterimi cela vas privolje, penja,
stopijo soati o hišo, gostavnik pridej zastavo (kander) na
hišnim voglu, da se se, kje se se priuje. Gastava je kopje
ali pisana stanga, ki se s to rabo iz celice dobi: na-
soj se obesi lep, podolgovat, pisano stano platno in lepovi-
len robec, na špiro se natakne rdeče jabelko, in vanj se
zabode pravougo perje. Ta gastava se pa ne sme rabiti,
ako je ženin odvec, tudi nevesta nesme tedaj ineti gori
popisanega kince, mora biti s samo parto zadovoljna;
vendar se ji tudi spregleda, ako je odvec še jako mlad.

Velik kolač, nakincen s slivami (podobami) oh ~~se~~ na-
ke ajste goeti, vidi na pisanim platnu nad mladim pa-
sam do večera. Vvečer se gredo vekteta iz cele vasi o
nevestno hišo, se dobro navečerjajo in začujejo do po dve
peti:

Stigla noč je na zemljico pala,
kim je ljudem dala gotov dala. i. I. d.

Radet pa vidijo, da se razstaneh (ločnje) približuje, kar
se navadno s pol noči govdi, zapojejo:

» Stante na roge svatovi!

Časa je dola odhajati,

Časa je dola vstajati. » i. I. d.

Soatje to slišati vstanejo vsi, vsak svoj lesen pladenj s
rokah deržeč. Gestavne (jedila) se s nize odnesejo,

Drugi del roba se porajne, in na sed mize se dene klobj pšenični-
ga kruha, ki je na vseh stranah izložen. Na tem gacnjejo soat-
je & jeladnji na mizo tskati in si skupaj peti!

Ait' k' darom, ait' k' darom!

Prilapajte, darovajte
našo mlado nevestico

Svaki param (narmaj) poročnico!

Ait' k' darom, ait' k' darom!

Na jesmice se tako dolgo ponavlja, dokler darovanje tra-
je (terpi). Dekleta od peti dve po dve & svojim prijat-
nim glasom prilagajo:

Daruj čače k'rkho svojo, jakon ti je, jakon ti je;

Ako l' nečes, alj se k'ratit, gumer ti je, gumer ti je!

Daruj majka k'rkho svojo, jakon ti je, jakon ti je;

Ako l' nečes, alj se k'ratit, gumer ti je, gumer ti je!

Jesmice terpi do svetitka (konca) darovanja, samo nas-
lednje imena se pridrevajo: Statac, setta, svak, stic,
vjc, strina, teta, rodjak, sosed, soseda i. t. d. Klobj dar
prinese, se poljubi (kruke) & mladim param, ter ako denar
daruje, ga zabode v klobj; ako pa le kaj drugiga donese, dene
na mizo. Sosede darujejo predico, ali kaj od postreue opre-
de (solke); vsaki želi, da kaj mladi dvojici & dar prinese. Na od-
hodu se vse na mizi gaceje & rob in se odnese za nevesto na no-
vi dom pod imenam cula. To se soate & mladim param na
pot sprevajajo, pojejo dekleta:

Soje čače pozabljuj devojka,

Soje čače poznavaš nevesta;

Soje majke pozabljuj devojka,

Soje majke poznavaš nevesta i. t. d.

Na to sprevajajo solje nevesto in vse, kar je njine rodo-
vine, toči mile solje: tudi drugi pričajoči od tega žalost-
niga prizola ganjeni se jokajo, in glej! v temiti se vse
beselje in vsa radost & veliko žalost preobrne. Ko gre
nevesta čez prag iz očetove hiše, pojejo dekleta:

Poznavaš devojka

Kuda te svati vodijo:

Bez me gre vrbke

Bez me vode gluboke.

In ta pesem se poje, ako se tudi k' bližnjim sosedom dek-
le uda (snoži). Bez selo gleda, platijo (sprevajajo) dekle-
ta svojo poprejšnjo blugarico nevesto in pojejo

»Kasa je, naša devojka.«

Sežjo sprevajajo do gostanka & deklicami, kateri mladofenju
iz njigove vasi na proti pridejo; ako jih pa na proti ni,
šel do večkrat hude, da se je šel iz domače vasi ženit,
glejo ta na njih slamoto & do uniga sela in večkrat

svaj, poveljajoče. Henim se neveste čvrsto drži in jo ob-
se s svojim plaštem oprime in to skoz jo poti do svojega
doma. Bog neprizadeni! de bi kdo med njo stopil. Ko
na ženino dom pridejo, pričakajo ženino starši, sestra
in sestra svojo mlado snaho pred vratami z prijat-
nimi besedami, jo zagotove, de bodo z njo kot s svojo
lastno hčerjo rasnali de se ji bo pri njih prav dobro
godilo. Dvejo stopivši napre nevesta v kuhinjo na ve-
harino zlatost iz majolice, ki jo ona v ta namen samo
za pranje prinese, majolico izprazni do dna sivega
(tlača) in vzame se nje dar, ki ga je nevesta noter dala,
in ki obloži v kakim križavcu. Potem se ji kolencič
na kolena sede. Dvise jih čaka jed in pitje na mizi,
in po tem darujejo žena sate in nje gova rodbina.
Po dovršenim darovanju in nekaterih drugih segah
se spravijo k počitku.

Kot se nevesta zjutraj zbudi, vzame v roke
metlo, in gle hišo pometa; sivega pa ji nadlego
dela, ker ji pometu prostol zopet s smetmi raz-
staje in ji tako dolgo časa zabavlja, čes, de se ima pri
novi hiši potepati živosti vaditi. Po kosilu se zira-
jo sate in sta ženina rodbina v kolo z neves-
to sed, poskusiti, kakiga koda de je nevesta. So
se asleji godi na prostolu pred hišo, in sive, če je
se tako debel, se razhidati mora. Na koncu jida (sate),
ki se navadno v tolek večer začne in do peth ali
šabote traja (šepi), razceje staršina kolač, ki se je
z nevesto prinesel in je tudi v novine domu nad
mladim parom visel, na dva komada (kosa): ena
polovica se med sate razdeli, drugo pa nevesta dobi,
de jo v nedeljo med svoje razda. - Prid se nečidel
pred prstom, redkokrat ob drugih dobah praznujejo.